

Steun elkaar!

Rapport **DE IMPACT VAN GROEIENDE ARMOEDE OP HULPORGANISATIES IN NEDERLAND**

Een vervolgonderzoek naar trends
binnen het werkveld van armoedebestrijding

Rosmalen, juni 2023

INHOUDSOPGAVE

	VOORWOORD	3
	SAMENVATTING EN AANBEVELING	4
1.	INLEIDING	6
	1.1 Armoede in Nederland	6
	1.2 Publicaties over groeiende armoede in Nederland	6
	1.3 Doelstelling en belang onderzoek Armoedefonds	7
	1.4 Dataverzameling onderzoek Armoedefonds	7
2.	MATE VAN TOENAME HULPVRAGEN SINDE INFLATIE	10
	2.1 Aantal hulpvragen	10
	2.2 Aard van de veranderingen in hulpvragen	11
	2.3 Soort hulpvragen	12
	2.4 Energiearmoede	13
	2.5 Behoeftte aan basisbenodigdheden	14
	2.6 Behoeftte aan voedselhulp	15
3.	MATE VAN KRACHT BIJ LOKALE HULPORGANISATIES	16
	3.1 Financiële kracht lokale hulporganisaties	16
	3.2 Stijgende energiekosten	16
4.	MATE VAN TOENAME HULPVRAGEN EN MOGELIJKHEDEN NABIJE TOEKOMST	18
	4.1 Aantal hulpvragen nabije toekomst	18
	4.2 Benodigde middelen	18
	4.3 Online fondsenwerving	19
5.	CONCLUSIES	21
6.	AANBEVELING	23

VOORWOORD

Armoede in Nederland. Door de inflatie hebben steeds meer mensen moeite om rond te komen. Waar dat voorheen vaak enkel gold voor mensen onder de armoedegrens, zijn er nu steeds meer mensen die boven de armoedegrens leven, maar toch het hoofd niet langer boven water kunnen houden. Met als gevolg dat zij nu ook met armoede te maken krijgen. Zij moeten een beroep doen op hulp in hun directe omgeving.

De resultaten uit het onderzoek laten zien dat het aantal hulpvragen de komende tijd zal blijven toenemen. Dit heeft een grote impact op lokale hulporganisaties die grotendeels werken op basis van de inzet van vele vrijwilligers. Zij helpen mensen in armoede met eten en drinken, kleding, bieden hulp bij de financiële administratie, helpen met menstruatieproducten en zorgen dat kinderen mee kunnen doen met onderwijs en sportactiviteiten.

Zijn de lokale hulporganisaties bij machte om de groei van het aantal hulpvragen op te vangen? En wat gaat de inflatie en stijging van de gas- en energiekosten voor gevolgen hebben? Belangrijke vragen waar we in dit onderzoek bij stil zullen staan.

Stichting Armoedefonds is in 2013 opgericht met als doel het bestrijden en verzachten van (de gevolgen van) armoede, door het financieel en in natura ondersteunen van honderden lokale organisaties die actief zijn op het gebied van armoedebestrijding in Nederland. Stichting Armoedefonds gelooft in een maatschappij waarin mensen elkaar steunen en waarin we zorgen voor onze medemens. Het Armoedefonds helpt dagelijks lokale hulporganisaties in heel Nederland. Hierdoor is een groot netwerk opgebouwd van organisaties die allen eenzelfde doel hebben: armoede in Nederland een halt toeroepen. Stichting Armoedefonds wil de waardevolle signalen die zij ontvangt, gebruiken om de hulpverlening te optimaliseren en activiteiten af te stemmen op hetgeen de lokale hulporganisaties nodig hebben.

Om het werk van lokale hulporganisaties te monitoren en in kaart te brengen wat deze organisaties nodig hebben om het belangrijke werk in de toekomst voort te zetten hebben we in mei 2023 een onderzoek gedaan onder circa 1.000 bij ons bekende lokale hulporganisaties. Hierin vragen wij lokale hulporganisaties naar het functioneren van de organisatie en de verwachtingen die zij van de toekomst hebben. Wij danken alle lokale organisaties hartelijk voor de belangeloze medewerking, waardoor het mogelijk is om inzichten te krijgen. Door het delen van deze inzichten willen wij een bijdrage leveren aan het stap voor stap oplossen van de armoedeproblematiek in Nederland.

Henk de Graaf

Bestuurder Stichting Armoedefonds

SAMENVATTING EN AANBEVELING

De ongelijkheid in Nederland neemt toe. Steeds meer mensen in Nederland hebben mede door de stijgende kosten voor levensonderhoud moeite om rond te komen. Dit werkt door in het aantal hulpvragen dat lokale organisaties krijgen.

Twee keer per jaar bevaart het Armoedefonds met haar periodieke onderzoek lokale hulporganisaties naar de stand van zaken. In dit zevende onderzoek zoomen we in op de impact van de groeiende ongelijkheid in Nederland op het werk van hulporganisaties in Nederland. Veel armoede-initiatieven worden lokaal ontplooid, waar de hulp nodig is en de mensen elkaar kennen. Stichting Armoedefonds ziet dat de groeiende armoede veel impact heeft op het dagelijkse werk van de lokale hulporganisaties in Nederland. Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te verkrijgen in hoeverre de lokale hulporganisaties momenteel de nodige hulp kunnen bieden aan de mensen in armoede en hoe het werk zich ontwikkelt in de nabije toekomst. Bij het bereiken van deze doelstelling krijgt men een scherpere blik op de mate waarin lokale hulporganisaties voldoende middelen hebben om de mensen in armoede te helpen en wat er nodig is om er samen voor te zorgen dat de kwetsbare mensen in onze samenleving niet nog verder in de financiële problemen komen.

De volgende vraagstellingen worden in dit onderzoek beantwoord:

- 1.** In hoeverre stijgt het aantal hulpvragen bij lokale hulporganisaties sinds het laatste half jaar?
- 2.** In hoeverre zijn de lokale hulporganisaties op dit moment krachtig genoeg om aan de behoefte te voldoen?
- 3.** In hoeverre verwachten lokale hulporganisaties dat de hulpvraag de komende maanden gaat stijgen en hebben zij daar voldoende middelen voor?

Voor dit onderzoek is in mei 2023 een online vragenlijst verstuurd naar circa 1.000 lokale hulporganisaties die de armoede in Nederland bestrijden, waarvan 357 organisaties de vragenlijst ingevuld hebben. Deze organisaties zijn verschillend in grootte, bieden allerlei soorten hulp aan en zijn geografisch verspreid over Nederland. Na het kwantitatieve onderzoek is met een aantal organisaties mondeling gesproken met het doel de gegeven antwoorden te onderbouwen.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat bij 64% van de lokale hulporganisaties het aantal hulpvragen toeneemt (figuur 2.1). Hulporganisaties geven aan te zien dat deze stijging vooral komt door de inflatie en de stijgende gas- en energiekosten. Mensen kunnen zichzelf niet meer van eerste levensbehoeften voorzien en kloppen aan bij

hulporganisaties. Slechts 6% van de hulporganisaties ervaart een daling van het aantal hulpvragen.

Uit de resultaten blijkt dat 31% van de lokale hulporganisaties zich kan redden met eigen middelen (figuur 3.1). 19% geeft aan zich redelijk te kunnen redden maar moet wel haar reserves aanspreken. En 46% geeft aan zich redelijk te kunnen redden met hulp van derden. Het voortbestaan van 4% van de lokale hulporganisaties staat op het spel. Zij hebben onvoldoende middelen tot hun beschikking.

AANBEVELING

Armoede is een maatschappelijk probleem met grote gevolgen. Door de inflatie en stijgende gas- en energieprijzen ziet het Armoedefonds dat ook mensen die boven de armoedegrens leven moeite hebben om rond te komen. Door de inflatie is er meer behoefte aan (voedsel)hulp en kloppen steeds meer mensen aan bij lokale hulporganisaties. De verwachting is daarom dat hulpaanvragen bij deze organisaties de komende tijd verder zullen toenemen. Hulporganisaties hebben daarnaast zelf moeite om al deze hulpaanvragen op te vangen. Om ervoor te zorgen dat lokale hulporganisaties de stijging van hulpvragen kunnen blijven opvangen, is landelijke ondersteuning onwijs belangrijk.

Daarnaast zou er meer maatwerk moeten worden toegepast. Er dient bijvoorbeeld meer oog te zijn voor het netto inkomen van mensen in plaats van uitsluitend te kijken naar het bruto inkomen. Steeds vaker hebben huishoudens die boven de armoedegrens leven toch moeite om rond te komen. Organisaties zouden daarom vaker de standaard armoedegrens moeten loslaten en met een menselijke maat moeten kijken naar hulpvragen.

1. INLEIDING

1.1 ARMOEDE IN NEDERLAND

Ruim 900.000 Nederlanders leefden volgens het CBS in 2020 onder de lage inkomensgrens. Ondanks dat de werkloosheid sinds 2003 niet zo laag is geweest als nu hebben steeds meer mensen financiële zorgen. Het levensonderhoud in Nederland is duurder geworden. In mei 2023 werd een inflatie gemeten van 5,2% (CBS, artikel: Inflatie 5,2 procent in mei). Verder blijkt uit onderzoek dat naar schatting 640.000 huishoudens met problematische schulden kampen (ABN AMRO: Meer betalingsachterstanden bij zorgverzekeraars en netbeheerders).

Het Armoedefonds ziet dat er een nieuwe groep 'armen' is ontstaan. Door de hoge inflatie kunnen steeds meer mensen die boven de armoedegrens leven zichzelf niet meer voorzien van eerste levensbehoeften. We zien gezinnen waar geen geld meer is om gezonde boodschappen te doen of nieuwe schoolspullen aan te schaffen. Daarnaast zien hulporganisaties dat ook ouderen met alleen een AOW-uitkering niet meer kunnen rondkomen. Velen van hen houden structureel te weinig geld over om dagelijks gezond eten op tafel te zetten. Ook merken lokale hulporganisaties dat er steeds meer vraag is naar hygiëneproducten. Mensen komen structureel geld tekort voor basisvoorzieningen zoals menstruatieproducten, wasmiddel, tandpasta en zeep.

1.2 PUBLICATIES OVER GROEIENDE ARMOEDE IN NEDERLAND

Steeds meer huishoudens komen in financiële problemen door de hoge inflatie en vervallen in armoede. Zes op de tien huishoudens kwamen in 2022 niet of moeilijk rond. In 2021 was dit vijf op de tien. Het inkomen van de huishoudens in het onderzoek bleef vaak gelijk, maar door de inflatie gaven steeds meer mensen aan moeite te hebben met het betalen van noodzakelijke kosten. Zo'n 60% procent van de huishoudens is financieel ongezond of financieel kwetsbaar. Dit houdt in dat ze meestal niet kunnen rondkomen, of dat ze onverwachte gebeurtenissen moeilijk kunnen opvangen met spaargeld. (NOS.nl: Zes op de tien huishoudens komen niet of moeilijk rond, 6 maart 2023).

Daarnaast zijn jongeren ontzettend kwetsbaar. 45 procent van de mensen tussen de 18 en 25 jaar is financieel ongezond, terwijl dit vorig jaar nog 26 procent was. Onderzoekers maken zich zorgen omdat ze zien dat jongeren hun gedrag niet aanpassen op de stijgende kosten. Ze zijn erg gefocust op de korte termijn, waardoor ze sneller in de problemen komen. (NOS.nl: Zes op de tien huishoudens komen niet of moeilijk rond, 6 maart 2023).

Het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft blijft stijgen. Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht in het Centraal Economisch Plan dat bijna een miljoen mensen volgend jaar onder de armoedegrens leeft als er geen nieuw steunbeleid

komt voor die groep. Dit jaar is deze stijging van de armoede voorkomen door steunmaatregelen voor de laagste inkomens, zoals de energietoeslag. Deze steunmaatregelen zijn echter tijdelijk, waardoor de armoede in 2024 toch gaat stijgen. Dit betekent dan ook dat 7,1 procent van de kinderen dan in armoede leeft. (NOS.nl: Flinkke stijging armoede verwacht volgend jaar als steun wegvalt, 9 maart 2023).

1.3 DOELSTELLING EN BELANG ONDERZOEK ARMOEDEFONDS

Stichting Armoedefonds ziet dat de toenemende armoede en de inflatie veel impact heeft op het dagelijkse werk van de lokale hulporganisaties in Nederland. Het doel van het onderzoek is om meer inzicht te verkrijgen in hoeverre de lokale hulporganisaties momenteel hulp kunnen bieden aan de mensen in armoede en hoe zich dit verhoudt tot de nabije toekomst. Bij het bereiken van deze doelstelling krijgt men een verbeterde blik in hoeverre lokale hulporganisaties voldoende middelen hebben om de mensen in armoede te helpen en wat er nodig is om er samen voor te zorgen dat de kwetsbare mensen in onze samenleving niet nog verder in de financiële problemen komen.

Naar aanleiding van bovenstaande worden de volgende vragen beantwoord:

- 1.** In hoeverre stijgt het aantal hulpvragen bij lokale hulporganisaties sinds het laatste half jaar (mede als gevolg van de inflatie)?
- 2.** In hoeverre zijn de lokale hulporganisaties op dit moment krachtig om aan de behoefte te voldoen?
- 3.** In hoeverre verwachten lokale hulporganisaties dat de hulpvraag de komende maanden gaat stijgen en hebben zij daar voldoende middelen voor?

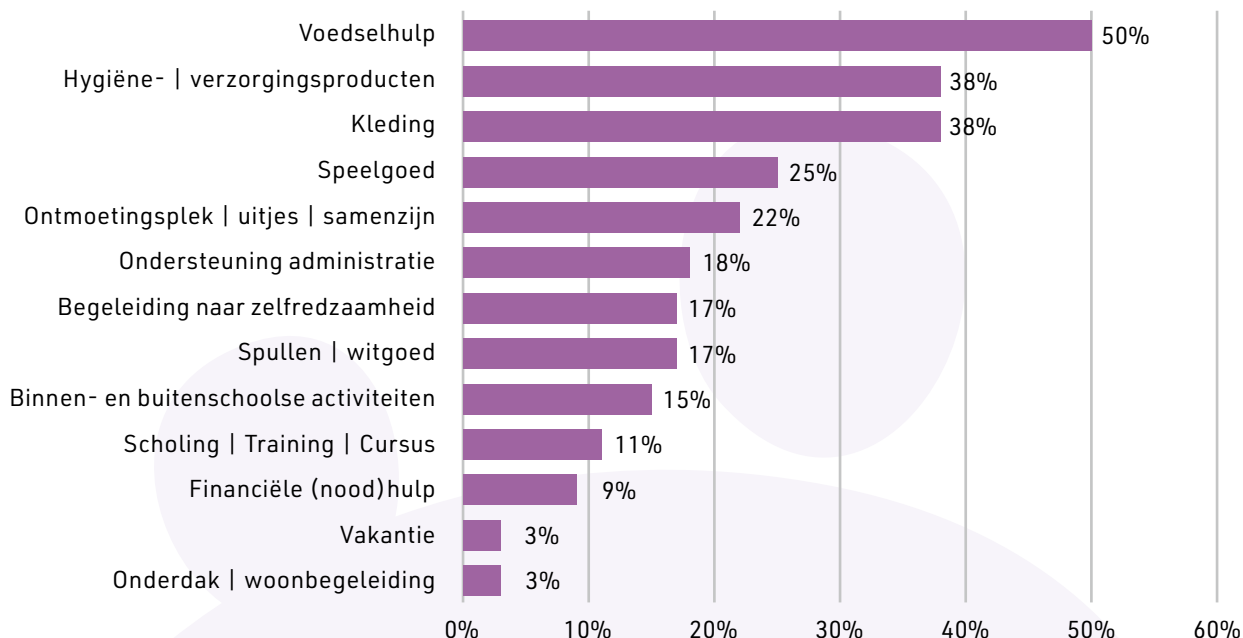
1.4 DATAVERZAMELING ONDERZOEK ARMOEDEFONDS

De data voor het onderzoek zijn gerealiseerd middels een kwantitatief en vervolgens een kwalitatief onderzoek voor de verdieping, in mei 2023.

KWANTITATIEF

Allereerst is een vragenlijst opgesteld bestaande uit 26 vragen. Deze vragenlijst is digitaal verstuurd naar circa 1.000 lokale hulporganisaties. Om zo representatief mogelijk te zijn met betrekking tot de onderzoeksvragen, zijn verschillende soorten lokale hulporganisaties uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Deze lokale hulporganisaties zijn verspreid over geheel Nederland en van verschillende grootte. Van de circa 1.000 lokale hulporganisaties hebben 357 personen de vragenlijst ingevuld. Hierbij is gezorgd dat maximaal 1 persoon per organisatie de vragenlijst heeft ingevuld.

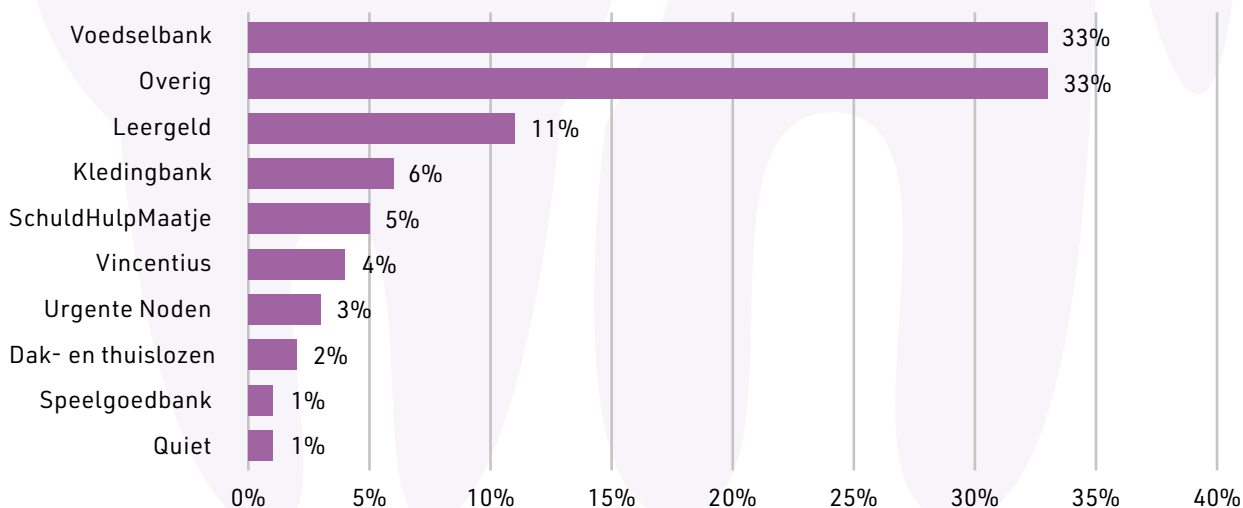
Figuur 1.1 Wat voor soort hulp bieden de lokale organisaties?

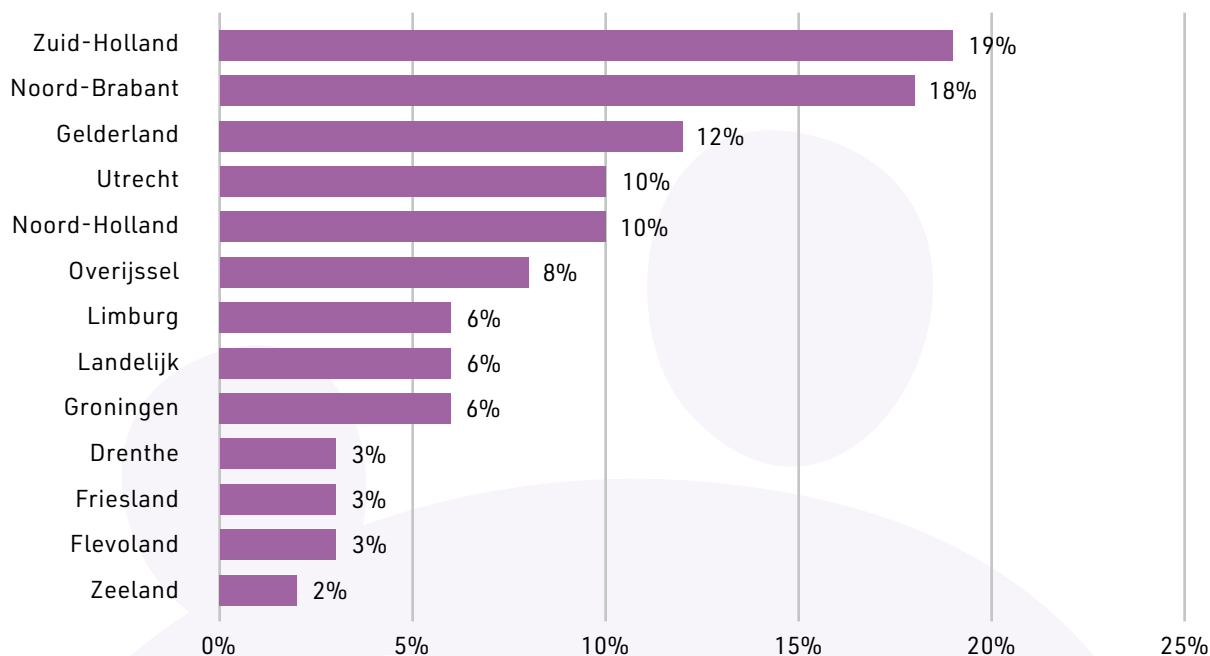

In totaal zijn de antwoorden van 357 organisaties op de vragenlijst verwerkt. Wanneer we kijken naar het soort hulp dat de organisaties aanbieden (figuur 1.1), is dat voornamelijk voedsel (door 50% van de respondenten genoemd), hygiëne/verzorgingsproducten (door 38% genoemd) en kleding (door 38% genoemd).

Wanneer we de verdeling maken naar soort organisatie (figuur 1.2), dan zien we vooral Voedselbanken (33%), de categorie overig (33%, gecombineerde vlakken van hulp) en de categorie stichting Leergeld (11%).

Figuur 1.2 Wat voor soort lokale hulporganisaties betreft het?

Figuur 1.3 Hoe zijn de lokale hulporganisaties geografisch over Nederland verspreid?

Wanneer we kijken naar de geografische spreiding, zien we dat deze qua werkgebied over de 12 provincies verspreid zijn (figuur 1.3). Met een accent op Noord-Brabant en Zuid-Holland. In de provincies Zeeland, Drenthe, Flevoland en Friesland zijn deze lokale hulporganisaties het minst vertegenwoordigd ^[1].

Figuur 1.4 Hoeveel medewerkers/vrijwilligers kennen de lokale hulporganisaties en hoeveel klanten/cliënten helpen zij op jaarbasis?

	Aantal medewerkers/vrijwilligers	Aantal klanten op jaarbasis
Gemiddeld	117	850
Mediaan	33	290

Wanneer we kijken naar de aantallen medewerkers/vrijwilligers die een organisatie heeft (figuur 1.4), zien we dat deze gemiddeld uit 117 personen bestaat, met een mediaan van 33 personen. Als we kijken naar het aantal klanten/cliënten dat zij nu actief hebben in hun bestand, gaat het hierbij gemiddeld om 850 personen per organisatie, met een mediaan van 290 personen dat op jaarbasis geholpen wordt.

[1] Er zijn in verhouding ook minder lokale hulporganisaties in deze provincies.

2. MATE VAN TOENAME HULPVRAGEN SINDE DE INFLATIE

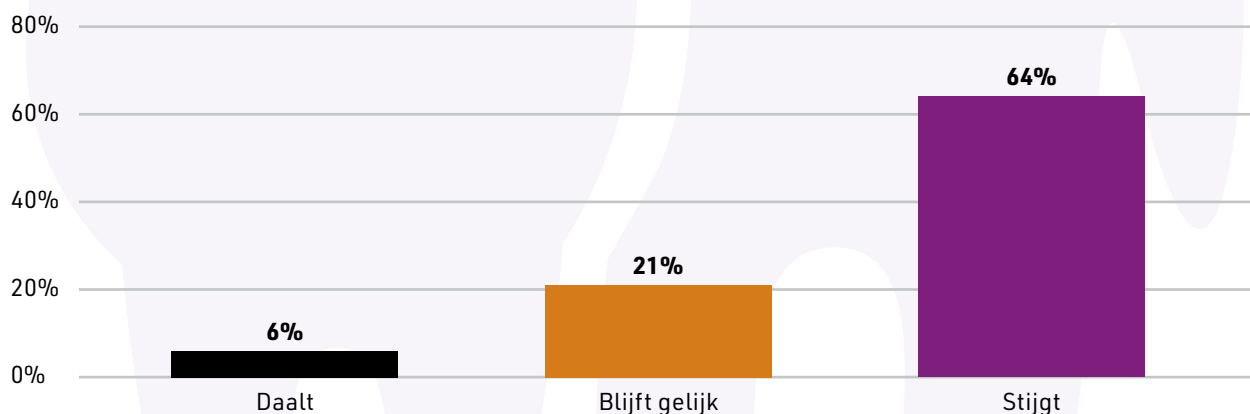
Door de hoge inflatie en stijgende gas- en energieprijzen komen steeds meer mensen in de problemen. Er is een nieuwe groep ‘armen’ ontstaan. Steeds meer mensen die boven de armoedegrens leven kunnen zichzelf niet meer voorzien van eerste levensbehoeften. Door de inflatie is er een nieuwe groep ‘armen’ ontstaan. In dit hoofdstuk komen de resultaten aan bod die inzicht geven op de vraagstelling ‘In hoeverre stijgt het aantal hulpvragen bij lokale hulporganisaties sinds het laatste half jaar?’.

2.1 AANTAL HULPVRAGEN

Het aantal hulpvragen is sinds het laatste half jaar bij 357 lokale hulporganisaties (64%) toegenomen (figuur 2.1). Daarnaast geven 21 organisaties (6%) een daling in hulpvragen aan. Dat betekent dat 70% van de lokale hulporganisaties te maken heeft gekregen met een verandering voor de organisatie. Een verandering die van invloed is op mankracht, hulpmiddelen en financiën binnen de organisatie.

Het aantal organisaties dat een stijging van het aantal hulpvragen ervaart, is ten opzichte van oktober 2022 wel afgenomen van 82% naar 64%.

Figuur 2.1 Stijgt of daalt het aantal hulpvragen bij de lokale hulporganisaties sinds het laatste half jaar?

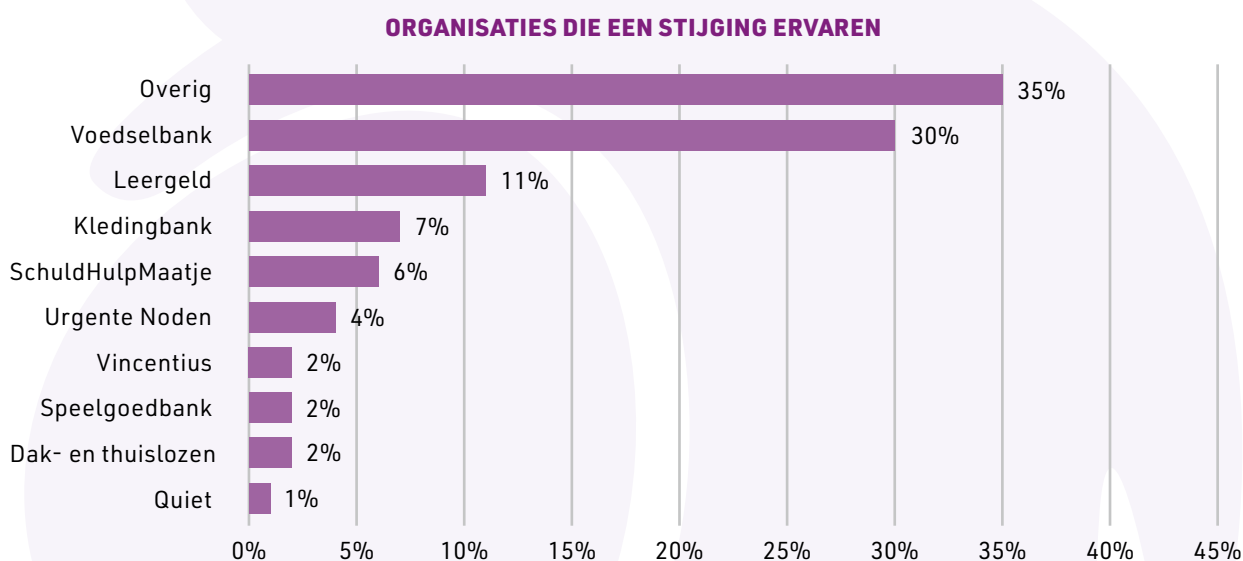
De organisaties die vooral een stijging ervaren (figuur 2.2), zijn met 35% de categorie Overig (dit zijn organisaties zoals Stichting Veul Diech Good en Stichting Jarige Job) en de Voedselbank (30%). Hierna volgt Stichting Leergeld met 11%. Een verklaring voor deze stijging is dat meer mensen met het bestaande inkomen niet meer kunnen rondkomen en geen geld hebben om zichzelf van eerste levensbehoeften te voorzien.

De organisaties onder de categorie Overig zijn vaak erg laagdrempelig, waardoor mensen die moeite hebben met rond te komen bij dit soort organisaties kunnen aankloppen.

“ Ontzettend veel mensen die bij ons komen voor hulp leven in stille armoede. De hoeveelheid hulpaanvragen is onwijs gestegen. Wij merken dat steeds meer werkende gezinnen niet meer rond kunnen komen. Wat ons vooral zorgen baart is dat ouderen met een AOW hun boodschappen niet meer kunnen betalen.

Stichting Samen Voor Elkaar

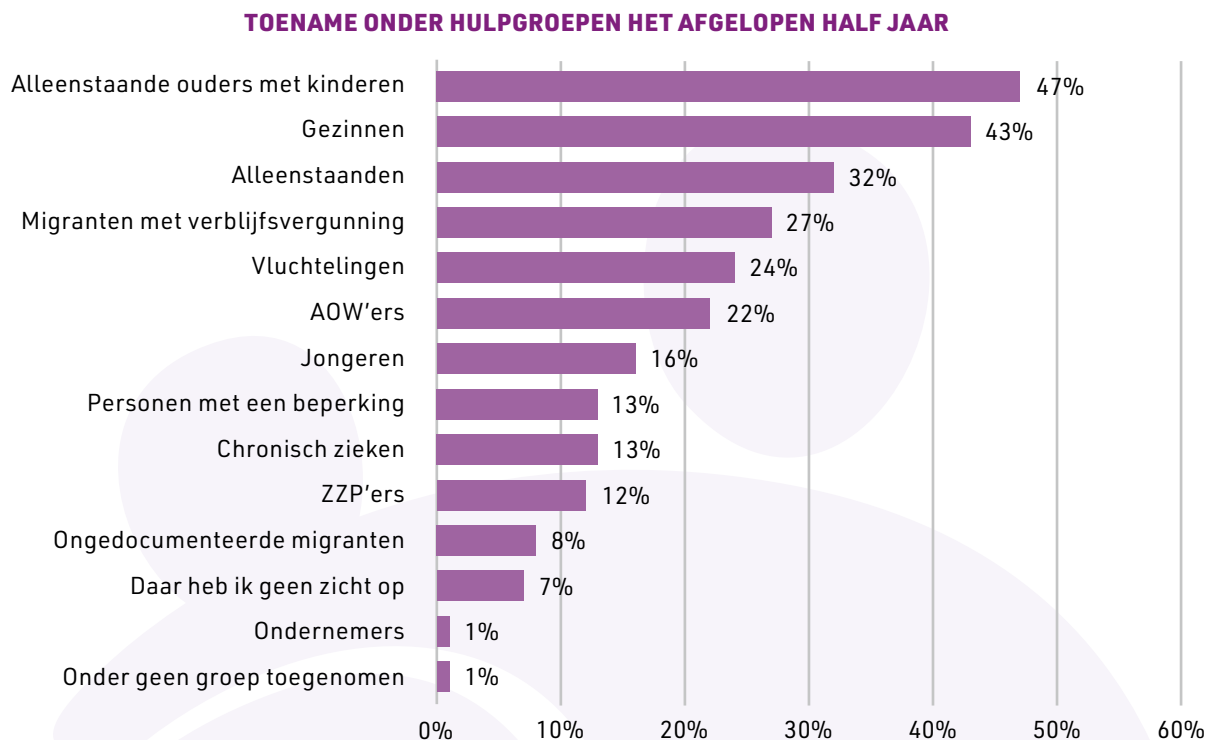
Figuur 2.2 Welke verdeling naar soort hulp kan gemaakt worden bij de organisaties die een stijging in het aantal hulpvragen ervaren?

2.2 AARD VAN DE VERANDERINGEN IN HULPVRAGEN

Van de respondenten ziet 64% een stijging in het aantal hulpvragen. Een verklaring voor deze stijging is dat meer mensen met het bestaande inkomen niet meer kunnen rondkomen. Steeds meer mensen komen financieel in de problemen door de hoge gas- en energieprijzen en de inflatie. Deze grote groep mensen was eerst niet afhankelijk van lokale hulporganisaties maar is dat nu wel.

Figuur 2.3 Onder welke groepen zien de lokale organisaties een stijging van de hulpvragen?

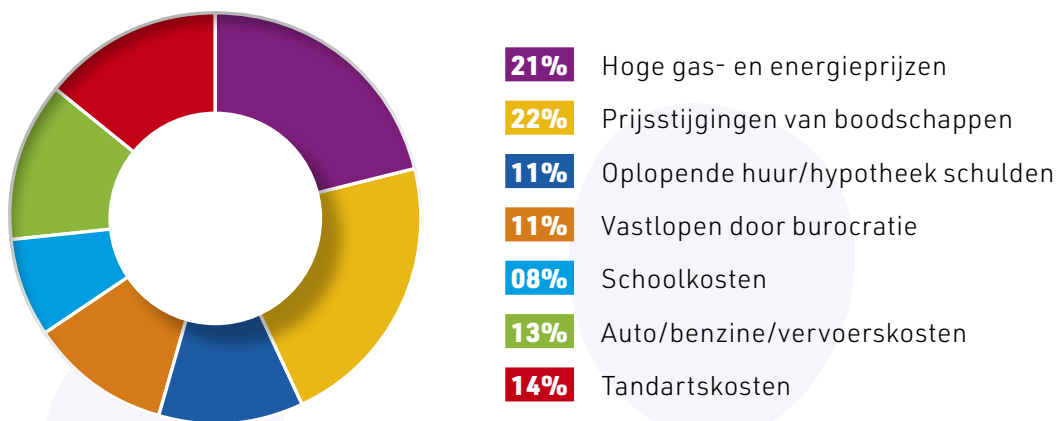
Wanneer we kijken naar de groepen waaronder een stijging wordt ervaren, zien we het beeld dat de lokale hulporganisaties vooral een stijging zien onder alleenstaande ouders met kinderen (genoemd door 47% van de organisaties) en gezinnen (genoemd door 43% van de organisaties) (figuur 2.3). Ook in de alleenstaanden (genoemd door 32% van de organisaties) en migranten met een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd (genoemd door 27% van de organisaties) ziet men een stijging.

2.3 SOORT HULPVragen

Op de vraag waar hulporganisaties ernstige problemen zien ontstaan, konden ze antwoorden rangschikken. Prijsstijgingen van de boodschappen en hoge gas en energieprijzen worden als belangrijkste redenen gegeven waardoor mensen nu problemen ervaren. Ook de tandartskosten en auto/benzine/vervoerskosten scoren hoog (figuur 2.4).

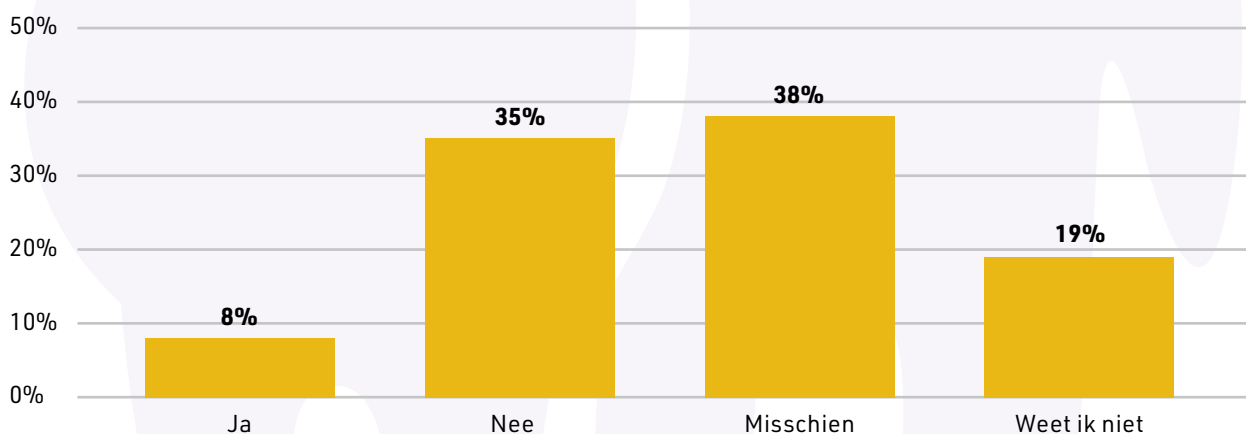
“ We merken dat de vraag naar eerste levensbehoeften onwijs is gestegen. Door de inflatie kunnen mensen hun boodschappen echt niet meer betalen. De vraag naar voedselpakketten is erg groot en ook aan hygiëneproducten is een groot tekort.

Stichting Veul Diech Good

Figuur 2.4 Waar zien organisaties (zeer) ernstige problemen ontstaan?

2.4 ENERGIEARMOEDE

Energiearmoede is door de gestegen gas- en energieprijzen een groot probleem aan het worden. Door de gestegen energieprijzen dreigen vele Nederlanders te maken te krijgen met energiearmoede. De angst om de verwarming aan te zetten was afgelopen winter groot. Het kabinet kwam daarom op 1 januari 2023 met een prijsplafond voor gas en elektriciteit. Wij hebben de lokale hulporganisaties bevroegd of zij van mening zijn dat dit voldoende effect en verlichting geeft voor de minima. 34% vindt niet dat het prijsplafond voldoende verlichting geeft voor de minima. 36% zegt misschien, 18% weet het niet en 8% geeft aan de het prijsplafond wel voldoende verlichting geeft (figuur 2.5).

Figuur 2.5 Gaat het prijsplafond voldoende effect en verlichting geven aan de minima?

“ Er moet veel meer gekeken worden naar individuele situaties. Je kunt geen maatwerk leveren, maar deze situatie vraagt wel maatwerk. Dat maakt het lastig.

De Wegwijzer Almere

“ Het prijsplafond is een prima oplossing, maar helaas niet voor de minima. Veel mensen die bij ons komen voor hulp zitten in de bijstand, en zitten dus vaak thuis. Zij hebben hierdoor de verwarming de hele dag aan, waardoor de kosten toch oplopen.

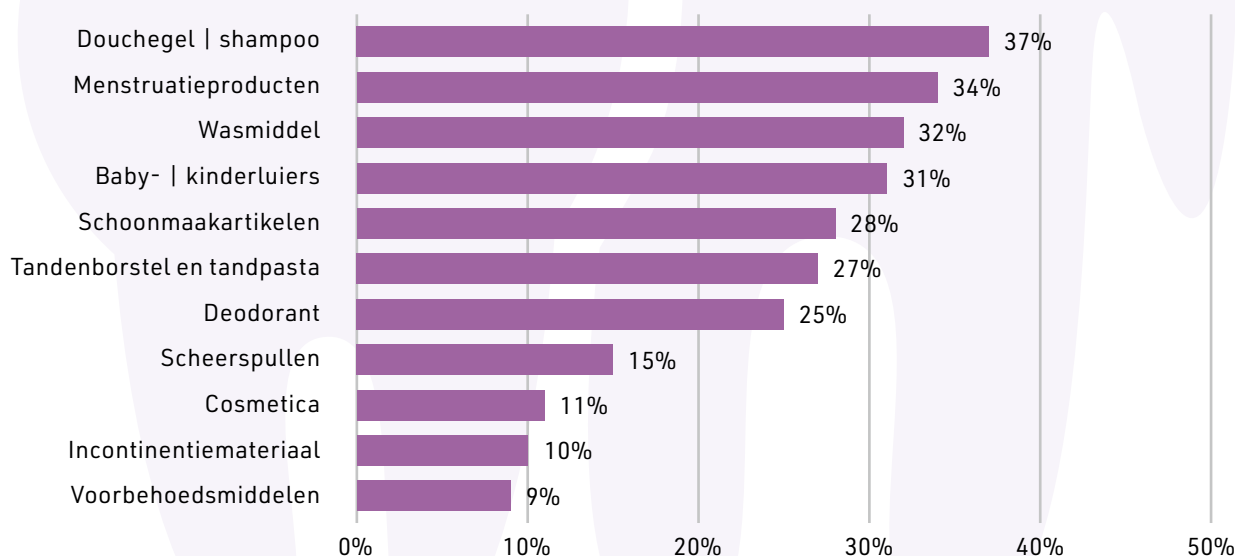
Stichting Kledingbank Deventer

Een stijging van het aantal hulpvragen is vaak een reden tot zorg. We zien dat vooral de hulporganisaties die nu geconfronteerd worden met een algemene stijging van hulpvragen bezorgd zijn of ze dit op de lange termijn wel kunnen continueren. De stijgende prijzen voor energie en levensonderhoud zijn een grote reden tot zorg.

2.5 BEHOEFTE AAN BASISBENODIGDHEDEN

Basisbenodigdheden zijn middelen waarover iedereen in Nederland zou moeten kunnen beschikken om te kunnen leven. Wanneer we aan de lokale hulporganisaties vragen naar welke middelen (buiten voedsel om) een groot tekort is bij de mensen die zij helpen, komt het volgende beeld naar voren. Uit figuur 2.6 blijkt dat de kwetsbaren in de samenleving vooral behoefte hebben aan douchegel en shampoo (door 37% van de organisaties genoemd), menstruatieproducten (door 34% genoemd) en baby/ kinderluiers (door 31% genoemd). Ook schoonmaakartikelen (door 28% genoemd) en mondverzorging (door 27% genoemd), blijken geen basisbenodigdheden waarover de kwetsbaren in onze samenleving standaard kunnen beschikken.

Figuur 2.6 Aan welke basisbenodigdheden heeft men behoefte?

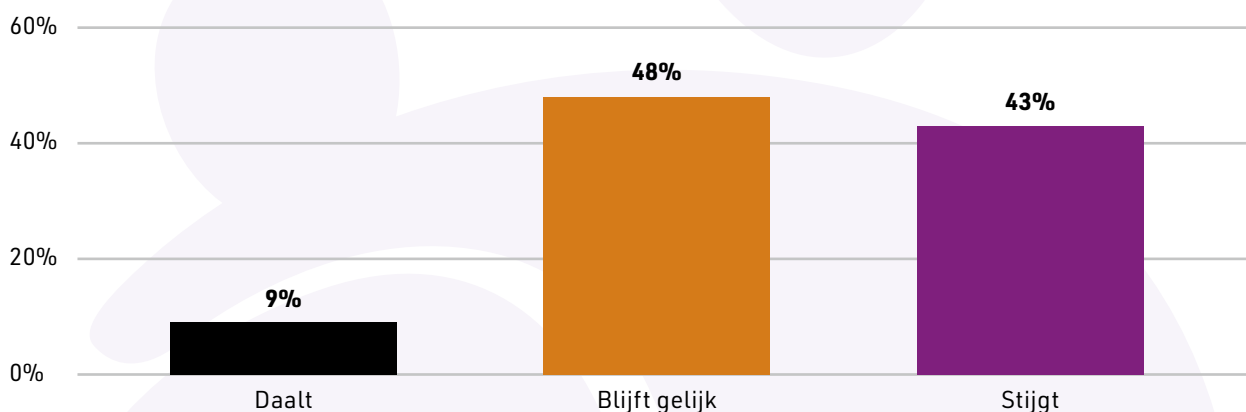

2.6 BEHOEFTE AAN VOEDSELHULP

De inflatie heeft grote gevolgen voor veel mensen in Nederland. Zij die al moeite hadden om rond te komen, lopen nu vast. Het budget dat zij voorheen te besteden hadden aan voedsel is nu niet toereikend. De groep mensen die in de problemen komt en hulp nodig heeft groeit. Steeds meer mensen kloppen daarom aan bij hulporganisaties.

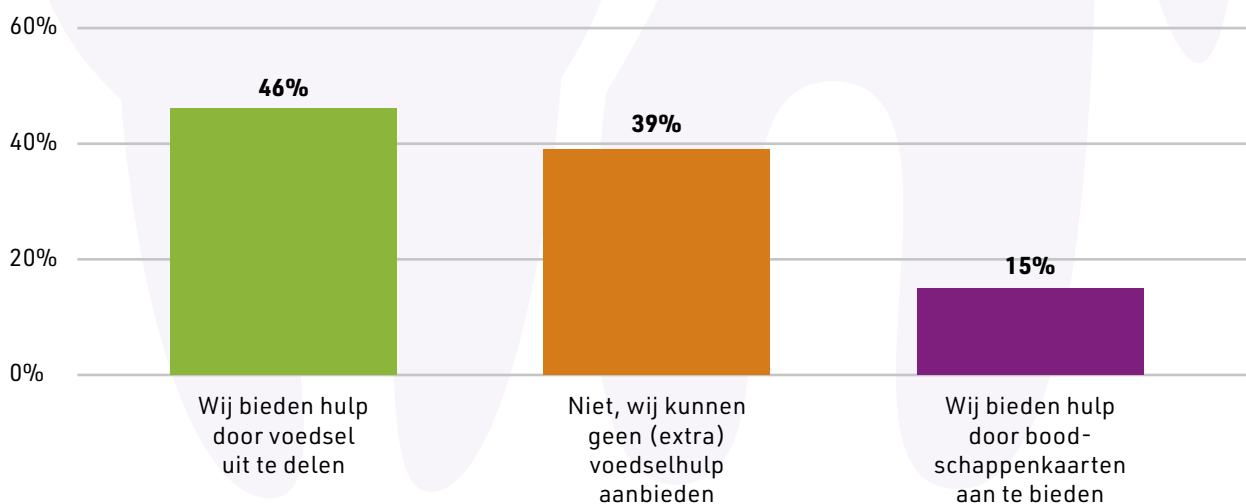
Uit figuur 2.7 blijkt dat 43% van de hulporganisaties aangeeft dat ze een stijging zien in de hulpvragen omtrent voedselhulp. Bij 48% van de hulporganisaties is dit aantal gelijk gebleven en bij slechts 9% zijn dit type aanvragen gedaald.

Figuur 2.7 In hoeverre ziet u vragen omtrent voedselhulp binnen uw organisatie?

Ook hebben wij de hulporganisaties die een stijging in aanvragen voor voedselhulp zien gevraagd hoe zij deze hulpvragen opvangen. In figuur 2.8 is te zien dat 46% van de hulporganisaties deze aanvragen opvangt door het uitdelen van voedsel en 15% een boodschappenkaart uitdeelt. Voor 39% van de organisaties is het niet mogelijk om (extra) voedselhulp te bieden.

Figuur 2.8 Hoe vangt uw hulporganisatie de hulpvragen voor voedsel op?

3. MATE VAN KRACHT BIJ LOKALE HULPORGANISATIES

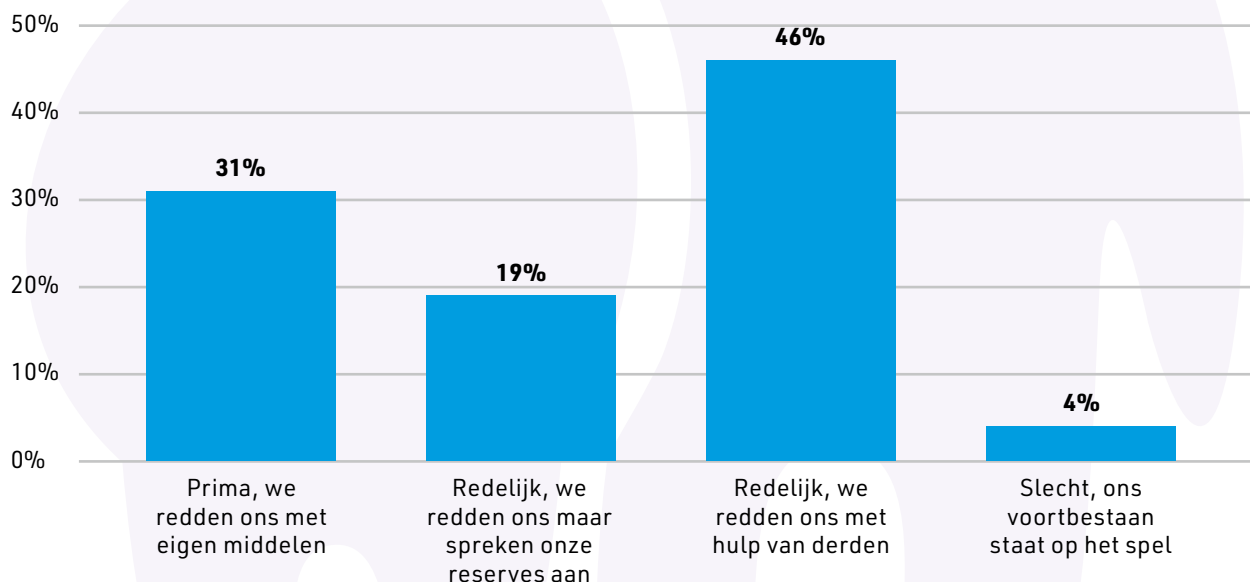
De inflatie treft de kwetsbaren in de samenleving maar ook een nieuwe groep, een groep die voorheen net kon rondkomen kan nu zomaar financiële problemen krijgen. Als gevolg hiervan, komen er extra hulpvragen bij lokale hulporganisaties terecht. In hoeverre kunnen deze organisaties hulp bieden aan de groeiende hulpvraag?

3.1 FINANCIËLE KRACHT LOKALE HULPORGANISATIES

Uit de resultaten blijkt dat er 31% van de lokale hulporganisaties zich kan redden met eigen middelen (figuur 3.1). 19% geeft aan zich redelijk te kunnen redden maar moet wel haar reserves aanspreken. En 46% geeft aan zich redelijk te kunnen redden met hulp van derden. Het voortbestaan van 4% van de lokale hulporganisaties staat op het spel. Zij hebben onvoldoende middelen tot hun beschikking.

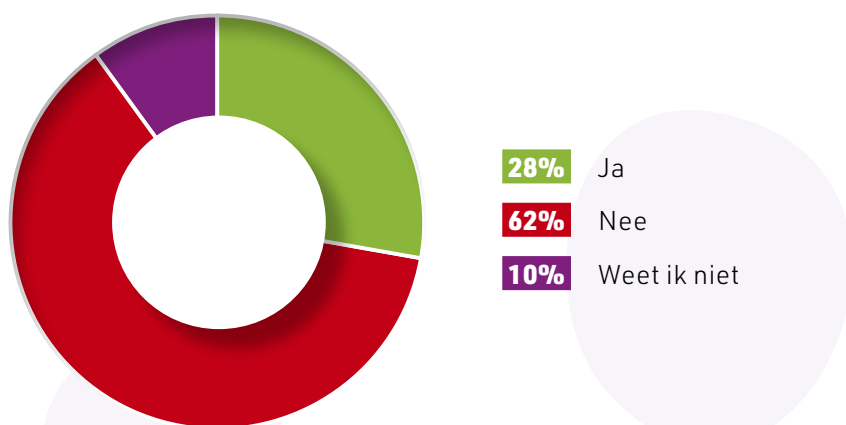
In totaal staat 69% van de hulporganisaties er dus financieel niet sterk voor.

Figuur 3.1 Hoe staan de lokale hulporganisaties er financieel voor?

3.2 STIJGENDE ENERGIEKOSTEN

We vroegen de lokale hulporganisaties of de stijgende gas- en energiekosten financiële gevolgen heeft voor hun organisatie (figuur 3.2). 28% gaf aan dat de stijgende gas- en energiekosten gevolgen voor hun organisatie heeft. 10% weet het niet en 62% geeft aan dat de stijgende kosten geen gevolgen heeft voor hun organisatie.

Figuur 3.2 Hebben de stijgende gas- en energiekosten gevolgen voor uw organisatie?

“ Wij hebben zelf vaste lasten die door de hoge gas- en energieprijzen erg oplopen. De bedragen zijn hoog, waardoor het soms lastig is om het allemaal rond te krijgen. Uiteindelijk heeft dit ook effect op de hulp die wij kunnen bieden, wat erg jammer is.

Zaanse Speelgoed en Kinderkledingbank

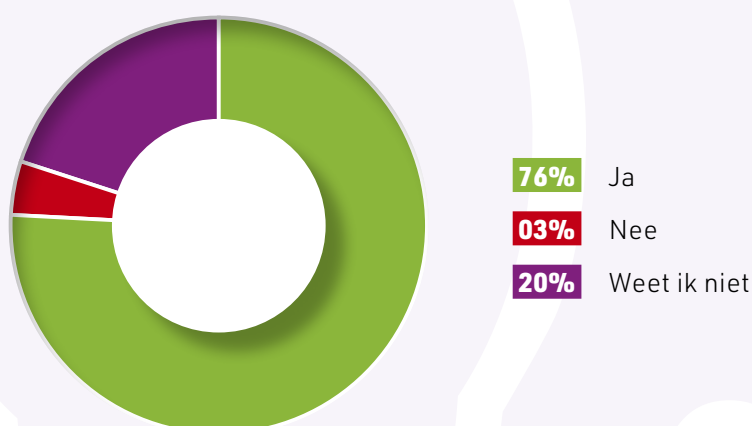
4. MATE VAN TOENAME HULPVRAGEN EN MOGELIJKHEDEN NABIJE TOEKOMST

De hoge inflatie en stijgende gas- en energieprijzen veroorzaken grote problemen in Nederland. Welke verwachtingen hebben de lokale hulporganisaties met het oog op de nabije toekomst voor het aantal hulpvragen?

4.1 AANTAL HULPVRAGEN NABIJE TOEKOMST

Er wordt door 76% van de lokale hulporganisaties een stijging verwacht van het aantal hulpvragen voor het komende halfjaar (figuur 4.1). Zij verwachten dat meer mensen financiële problemen gaan ondervinden en er daardoor een toestroom in hulpvragen zal komen. Daarnaast geeft een groep van 20% aan dat zij hier geen zicht op heeft. Het is mogelijk dat onder een deel van hen ook een stijging ervaren zal gaan worden. 3% verwacht geen stijging van het aantal hulpvragen.

Figuur 4.1 Verwachten de lokale hulporganisaties het komende half jaar een stijging in het aantal aanvragen?

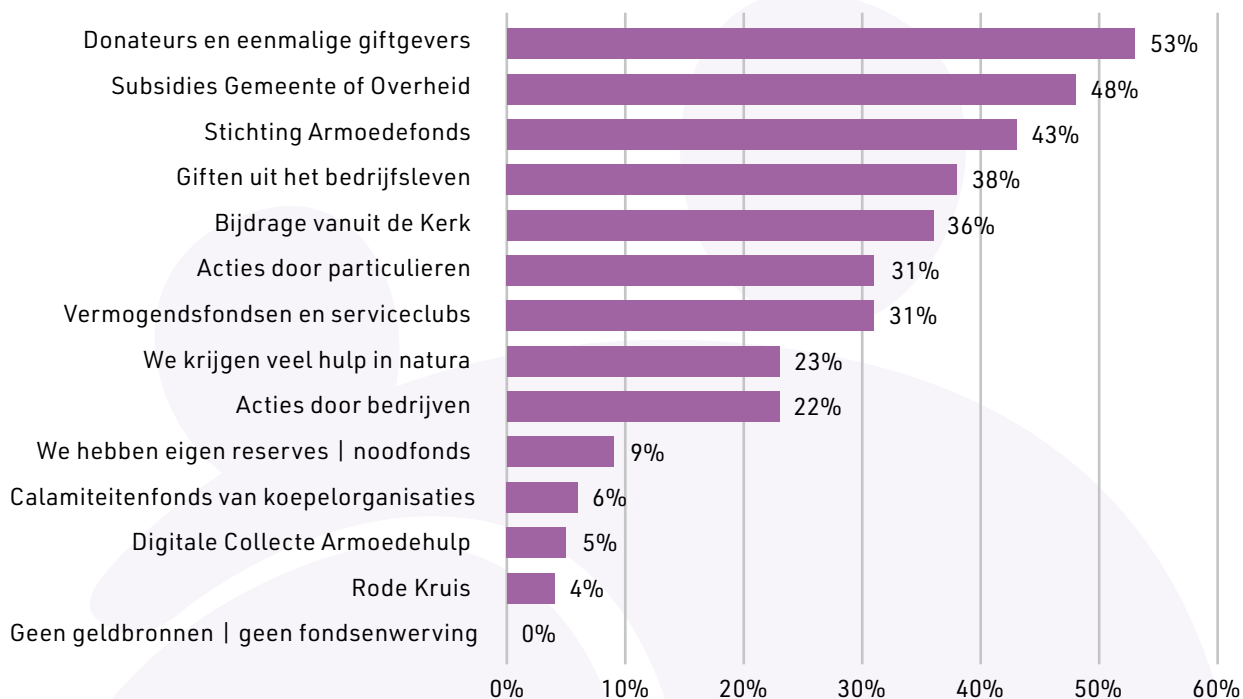

4.2 BENODIGDE MIDDELEN

Om de toename van hulp aan te kunnen moeten hulporganisaties hulpbronnen aanspreken om te zorgen dat er geen tekorten ontstaan. Zij moeten het vaak (lokaal) hebben van donateurs (53%) of hulp van de gemeente of overheid (48%), of giften uit het bedrijfsleven (38%). Ook vragen zij hulp van Stichting Armoedefonds (43%) of bijdragen vanuit de kerk (36%). Wanneer men kijkt naar voedselhulp, dan is duidelijk zichtbaar dat veel organisaties steeds meer moeite hebben om het aanbod gezonde voeding, zoals groente, fruit en zuivel op peil te houden met het stijgende aantal

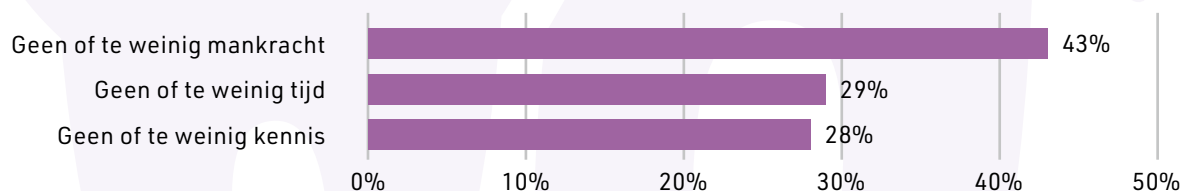
hulpbehoevenden. Steeds vaker wordt er door hulporganisaties voor gekozen om hiervoor boodschappenkaarten in te kopen. Echter hier is wel budget voor nodig.

Figuur 4.2 Welke hulpbronnen gaan de lokale hulporganisaties aanspreken zodat er geen tekorten ontstaan?

Er zijn ook lokale organisaties die het momenteel niet lukt om met de fondsenwerving aan de slag te gaan en bovengenoemde hulpbronnen aan te spreken (figuur 4.2). Wat is hiervoor de reden? 43% van de organisaties geeft aan geen of te weinig mankracht te hebben, 29% van de organisaties heeft geen of te weinig tijd te hebben en 28% van de organisaties heeft geen of te weinig kennis.

Figuur 4.3 Door welke reden lukt het lokale hulporganisaties niet altijd de gewenste fondsenwerving op te pakken?

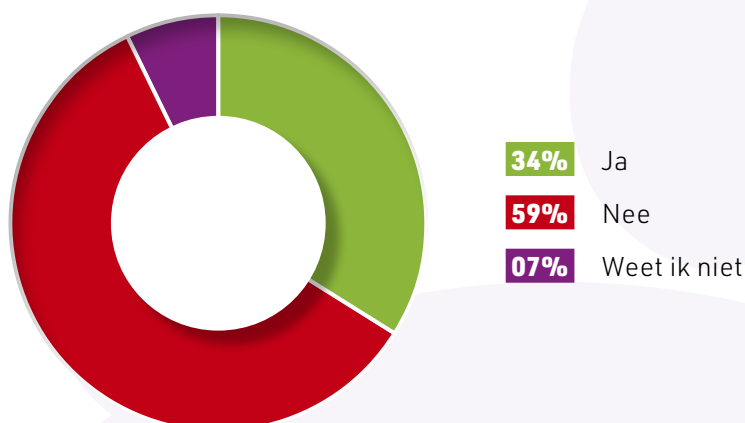

4.3 ONLINE FONDSWerving

Organisaties zijn steeds vaker online zichtbaar en actief, met een website of op sociale media. Online zijn ook veel mogelijkheden om geld of goederen te werven. In hoeverre zijn de lokale hulporganisaties op dit vlak actief?

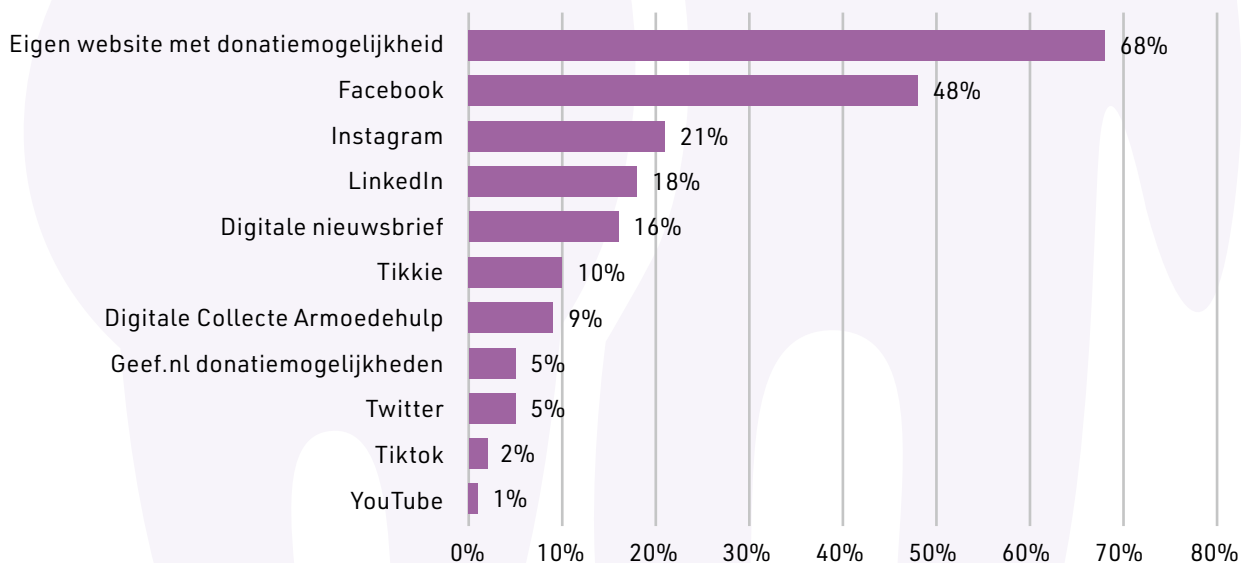
Uit figuur 4.4 blijkt dat 34% actief is met online fondsenwerven. Daar tegenover staat 59% die niet actief is met online fondsenwerven.

Figuur 4.4 Zijn lokale hulporganisaties actief met online fondsenwerven?

De 114 organisaties die hebben aangegeven dat ze actief zijn met online fondsenwerven, geven aan vooral de eigen website met donatiemogelijkheid in te zetten (genoemd door 68% van de organisaties) en Facebook te gebruiken (genoemd door 48% van de organisaties), zie figuur 4.5.

Figuur 4.5 Welke hulpmiddelen zetten de lokale hulporganisaties in voor online fondsenwerving?

5. CONCLUSIES

Dit onderzoek is ingegaan op drie vraagstellingen.

1. IN HOEVERRE STIJGT HET AANTAL HULPVRAGEN BIJ LOKALE HULPORGANISATIES HET LAATSTE HALF JAAR?

70% van de lokale hulporganisaties heeft te maken met een verandering voor zijn organisatie (figuur 2.1). Zij ervaren een stijging of een daling van het aantal hulpvragen. Uit de resultaten is naar voren gekomen dat 64% van de lokale hulporganisaties een stijging ziet in het aantal hulpvragen dat zij ontvangen sinds het afgelopen half jaar.

Een verklaring die onder andere wordt gegeven voor een stijging, is dat meer mensen met het bestaande inkomen niet meer kunnen rondkomen. Steeds meer mensen komen financieel in de problemen door de hoge gas- en energieprijzen en de inflatie. Zij hebben geen buffer om dit op te vangen en komen hierdoor in de problemen. Deze grote groep mensen was eerst niet afhankelijk van lokale hulporganisaties maar is dat nu wel.

Het aantal organisaties dat een stijging van het aantal hulpvragen ervaart, is ten opzichte van oktober 2022 wel wat afgenomen (van 82% naar 64%).

2. IN HOEVERRE ZIJN DE LOKALE HULPORGANISATIES OP DIT MOMENT KRACHTIG GENOEG OM AAN DE BEHOEFTE TE VOLDOEN?

De inflatie heeft grote gevolgen voor veel mensen in Nederland. Zij die al moeite hadden om rond te komen, lopen nu vast. Steeds meer mensen kloppen daarom aan bij hulporganisaties.

Uit de resultaten blijkt dat 31% van de lokale hulporganisaties zich kan redden met eigen middelen (figuur 3.1). 19% geeft aan zich redelijk te kunnen redden maar moet wel haar reserves aanspreken. En 46% geeft aan zich redelijk te kunnen redden met hulp van derden. Het voortbestaan van 4% van de lokale hulporganisaties staat op het spel. Zij hebben onvoldoende middelen tot hun beschikking. Lokale hulporganisaties zien dat vooral door de prijsstijgingen van boodschappen en hoge gas- en energieprijzen problemen ontstaan. Ook tandartskosten en auto/benzine en vervoerskosten scoren hoog en veroorzaken problemen bij huishoudens.

De stijgende energiekosten zijn ook voor de hulporganisaties zelf een probleem. 28% van de hulporganisaties geeft aan dat de stijgende gas- en energiekosten gevolgen hebben voor hun organisatie. Dit gaat ten koste van het hulpbudget dat zij tot hun beschikking hebben.

3. IN HOEVERRE VERWACHTEN LOKALE HULPORGANISATIES DAT DE HULPVRAAG DE KOMENDE MAANDEN GAAT STIJGEN EN HEBBEN ZIJ DAAR VOLDOENDE MIDDELEN VOOR?

Er wordt door 76% van de lokale hulporganisaties een stijging verwacht van het aantal hulpvragen voor het komende halfjaar (figuur 4.1). Mensen vallen niet binnen de regelingen maar zakken wel door de ondergrens. Zij verwachten dat meer mensen financiële problemen gaan ondervinden en er daardoor een toestroom in hulpvragen zal komen. Daarnaast geeft een groep van 20% aan dat zij hier geen zicht op heeft. Slechts 3% van de lokale hulporganisaties verwacht geen stijging van het aantal hulpvragen. In totaal staat 69% van de hulporganisaties er financieel niet sterk voor. Zij zijn afhankelijk van donaties van derden of moeten gebruikmaken van hun reserves.

SLOTCONCLUSIE

De inflatie zorgt in combinatie met de hoge gas- en energieprijzen voor een toename in de hulpvragen bij lokale hulporganisaties. 64% van de organisaties ziet momenteel een stijging. Het aantal organisaties dat een stijging van het aantal hulpvragen ervaart, is ten opzichte van oktober 2022 wel iets afgenomen (van 82% naar 64%). De stijging van de kosten voor levensonderhoud zorgt bij steeds meer mensen voor financiële problemen. Veel huishoudens konden eerst prima rondkomen, maar komen nu in de financiële problemen. Vooral gezond eten en hygiëneproducten zijn door de hoge prijzen voor veel mensen niet meer te betalen.

Lang niet alle hulporganisaties kunnen de stijging van hulpvragen volledig opvangen. Vanwege het ontbreken van middelen zijn er hulporganisaties die een maximum bereikt hebben. Hierdoor kunnen zij niet iedereen helpen en moeten mensen soms langer wachten op hulp. Om de toename van hulp aan te kunnen moeten hulporganisaties hulpbronnen aanspreken om te zorgen dat er geen tekorten ontstaan. Zij moeten het vaak (lokaal) hebben van donateurs (53%), hulp van de gemeente of de overheid (48%) of giften uit het bedrijfsleven (38%). Ook vragen zij steeds vaker de hulp van Stichting Armoedefonds (43%) of bijdragen vanuit de Kerk (36%).

Wanneer men kijkt naar voedselhulp, dan is duidelijk zichtbaar dat veel organisaties steeds meer moeite hebben om het aanbod gezonde voeding, zoals groente, fruit en zuivel op peil te houden met het stijgende aantal hulpbehoevenden. Hulporganisaties organiseren voedselhulp door het uitdelen van voedsel of het verschaffen van boodschappenkaarten. Echter hier is wel budget voor nodig en ook hiervoor is soms niet voldoende capaciteit. Door de hoge inflatie, de stijgende gas- en energieprijzen en de stijgende kosten van levensonderhoud is de verwachting dat steeds meer huishoudens financieel in de problemen gaan komen. Hierdoor zal ook het aantal hulpvragen bij lokale hulporganisaties verder gaan toenemen. Met het oog op de toekomst verwacht 76% van de lokale hulporganisaties dat meer mensen financiële problemen gaan ondervinden en het aantal hulpvragen gaat stijgen.

6. AANBEVELING

Armoede is een maatschappelijk probleem met grote gevolgen. Door de inflatie en stijgende gas- en energieprijzen ziet het Armoedefonds dat ook mensen die boven de armoedegrens leven moeite hebben om rond te komen. Door de inflatie is er meer behoefte aan (voedsel)hulp en kloppen steeds meer mensen aan bij lokale hulporganisaties. De verwachting is daarom dat hulpaanvragen bij deze organisaties de komende tijd verder zullen toenemen. Hulporganisaties hebben daarnaast zelf moeite om al deze hulpaanvragen op te vangen. Om ervoor te zorgen dat lokale hulporganisaties de stijging van hulpvragen kunnen blijven opvangen, is landelijke ondersteuning onwijs belangrijk.

Daarnaast zou er meer maatwerk moeten worden toegepast. Er dient bijvoorbeeld meer oog te zijn voor het netto-inkomen van mensen in plaats van uitsluitend te kijken naar het bruto-inkomen. Steeds vaker hebben huishoudens die boven de armoedegrens leven toch moeite om rond te komen. Organisaties zouden daarom vaker de standaard armoedegrens moeten loslaten en met een menselijke maat moeten kijken naar hulpvragen.

Steun elkaar!

Rosmalen, juni 2023

Stichting Armoedefonds

De Grote Elst 52
5246 JR Rosmalen
Telefoon 073 - 744 01 81

Tekst- en drukfouten voorbehouden.
Citeren uit en verwijzen naar is toegestaan
met bronvermelding.